© Het Oogziekenhuis Rotterdam, februari 2026

het oog ziekenhuis rotterdam

Schiedamse Vest 180
3011 BH Rotterdam
T +31 (0)10 401 77 77
www.oogziekenhuis.nl

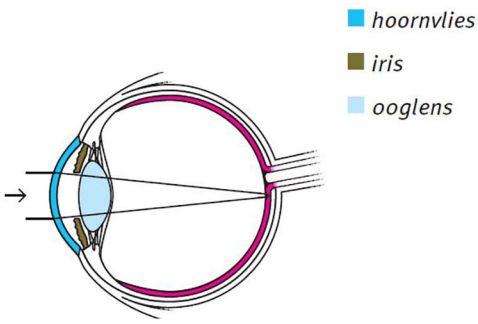
Herpes keratitis

U krijgt deze folder omdat u een herpes keratitis heeft, een ontsteking van het hoornvlies door een herpesvirus. In deze folder leest u wat deze aandoening is, welke klachten u kunt hebben en hoe we dit behandelen.

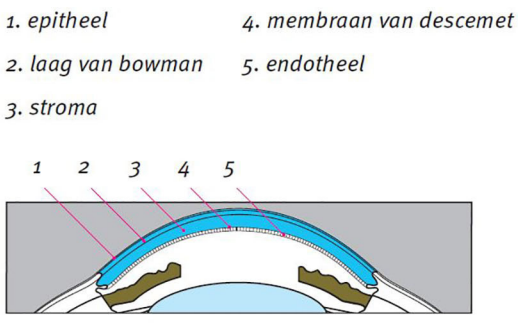
Wat is het hoornvlies?

Het hoornvlies (de cornea) zit aan de voorkant van uw oog, vóór de iris en de pupil. Het is doorzichtig en zorgt ervoor dat licht goed uw oog binnenkomt. Het hoornvlies bestaat uit meerdere lagen:

- De buitenste laag heet het epitheel. Dit werkt als een beschermlaag. Het epitheel ligt op de laag van Bowman. Als het epitheel beschadigd raakt, kan het gelukkig weer genezen. Onder het epitheel zitten veel zenuwen. Daarom kan een wond of een ontsteking van het hoornvlies erg pijnlijk zijn.
- De dikste laag heet het stroma. Deze laag geeft stevigheid aan het hoornvlies. Doordat de vezels en cellen in het normale stroma heel ordelijk gerangschikt zijn, is het hoornvlies doorzichtig.
- De binnenste laag heet het endotheel. Dit is een dun laagje cellen dat tegen het membraan van Descemet ligt en de vochthuishouding van het hoornvlies verzorgt. Endotheelcellen kunnen zich niet herstellen of vernieuwen. Het aantal cellen neemt af naarmate we ouder worden en als we een ontsteking krijgen van deze cellen.

Figuur 1: Doorsnede van het oog

Figuur 2: Lagen van het hoornvlies

Wat is een herpes keratitis?

Herpes keratitis is een ontsteking van het hoornvlies van het oog door een herpesvirus. De 2 meest voorkomende herpesvirussen die een herpes keratitis kunnen veroorzaken zijn:

- Herpes Simplex Virus type 1 (HSV-1), het virus dat ook een koortslip veroorzaakt.
- Varicella Zoster Virus (VZV), het virus dat waterpokken en gordelroos veroorzaakt.

De meeste mensen komen al op jonge leeftijd in contact met deze virussen.

Na besmetting blijft het virus voor altijd in het lichaam aanwezig. Veel mensen weten niet dat ze het virus bij zich dragen, omdat ze nooit klachten hebben gehad. Ongeveer 70% van de mensen draagt HSV-1 en 95% draagt VZV bij zich.

Als een herpesvirus een ontsteking geeft in het hoornvlies, noemen we dit herpes keratitis. Meestal is maar 1 oog ontstoken.

Er zijn 2 vormen:
- *Oppervlakkige hoornvliesontsteking:*
  Bij ruim 80% van de patiënten is alleen het buitenste laagje van het hoornvlies (het epitheel) ontstoken. Dit geneest meestal helemaal na behandeling, zonder blijvende schade.
- *Diepere hoornvliesontsteking:*
  Bij ongeveer 20% van de patiënten zijn ook de diepere lagen van het hoornvlies ontstoken (het epitheel, het stroma en het endotheel). Zowel het virus als de afweerreactie van het lichaam kan dan blijvende schade aan het hoornvlies veroorzaken.

Een herpes keratitis kan ontstaan zonder duidelijke aanleiding. Soms zijn er wel factoren die een nieuwe ontsteking kunnen uitlokken, zoals:
- Een kleine beschadiging van het hoornvlies.
- Een verminderde werking van het afweersysteem.

Klachten

Bij een herpes keratitis kunt u de volgende klachten hebben:
- Een pijnlijk en rood oog.
- Tranende ogen.
- Last van fel licht.
- Waziger zien.

De klachten kunnen ineens komen en verschillen per dag. Soms heeft u veel pijn, terwijl de ontsteking niet erger is geworden.

Onderzoek

Om te weten of een herpesvirus de ontsteking veroorzaakt, wordt er een kweek afgenomen. Voor de kweek haalt de arts met een klein borsteltje wat cellen van uw hoornvlies weg. Er wordt ook gekeken of de ontsteking misschien door iets anders komt dan een herpesvirus, zoals een bacterie, ander virus, schimmel of parasiet. Dit onderzoek duurt een paar dagen.

Behandeling

De behandeling hangt af van hoe ernstig de ontsteking is.

Een oppervlakkige hoornvliesontsteking is vaak goed te behandelen met antivirale oogzalf. De behandeling duurt meestal een aantal weken. U moet in deze periode 5 keer per dag de

oogzalf gebruiken. Wanneer ook de diepere lagen van het hoornvlies ontstoken zijn, is de behandeling uitgebreider. Het doel is dan om zowel de virusinfectie als de afweerreactie van het lichaam te behandelen.

U kunt dan de volgende behandeling krijgen:
- Antivirale oogzalf.
- Ontstekingsremmende oogdruppels (steroïden).
- Antivirale tabletten.

Het virus blijft altijd in uw lichaam aanwezig. Daarom is er een kans dat de ontsteking terugkomt. Soms moet u lange tijd behandeld worden. Vaak moet u dan (een deel van) deze medicijnen 1 tot meerdere jaren gebruiken.

Leefregels tijdens de behandeling

Om uw herstel zo goed mogelijk te laten verlopen:
- Gebruik de oogdruppels precies zoals voorgeschreven.
- Wrijf gedurende een actieve ontsteking niet in uw ogen.
- Vermijd contact met pasgeboren baby's. Een week na de start van de antivirale medicijnen bent u niet meer besmettelijk voor anderen.
- Ga niet zwemmen en bezoek geen sauna zolang uw oog beschadigd is.
- Gebruik geen oogmake-up tijdens de behandeling.
- Vermijd contactsporten. Andere sporten mag u doen als u zich goed voelt.
- Draag geen contactlenzen zolang de ontsteking nog niet helemaal weg is.
- U mag vliegen, maar overleg dit eerst met uw arts, zeker als u vaak moet druppelen.
- U mag gewoon douchen en uw haren wassen.

Werken

U mag werken als u zich goed voelt. Maar in het begin is dit soms moeilijk. Uw oogarts kan niet zeggen of u weer kunt werken. Bespreek dit daarom met uw werkgever en de bedrijfsarts. Zij kunnen, als dat nodig is, contact opnemen met uw oogarts.

Psychologische hulp

Het kan fijn zijn om extra steun te krijgen. U kunt dit bespreken met uw huisarts.

Als u wilt, kunnen wij u ook doorverwijzen naar een psycholoog van Visio.

Voor meer informatie kunt u kijken op de website van Visio: www.visio.org.

Autorijden

Na een herpes keratitis is uw zicht vaak minder goed. Hierdoor mag u misschien (tijdelijk) geen auto of motor rijden. Er zijn regels van het CBR voor autorijden als u ineens slecht ziet met één oog. Meestal moet u eerst een periode van minimaal 3 maanden wennen aan de nieuwe situatie.

Kijk voor meer informatie op de website van het CBR: www.cbr.nl.

Wat gebeurt er na de behandeling?

Herpes keratitis kan littekens geven in het hoornvlies. Elke keer dat u een ontsteking heeft, kunnen er nieuwe littekens op het hoornvlies ontstaan. Pas enkele maanden tot een jaar nadat het oog helemaal tot rust is gekomen, verandert dit littekenweefsel niet meer. In deze periode bekijken we hoe uw zicht is en welke mogelijkheden er zijn om uw zicht eventueel te verbeteren.

Harde contactlens
Als het hoornvlies na de ontsteking niet meer helemaal glad is, kan een harde contactlens helpen. Deze lens zorgt ervoor dat u weer beter kunt zien. Dit kan alleen als de ontsteking helemaal weg is. Uw oogarts bekijkt of dit voor u een goede oplossing is.

Hoornvliestransplantatie
Bij ernstige blijvende schade aan het hoornvlies kan de arts u een hoornvliestransplantatie adviseren. Een hoornvliestransplantatie kan pas worden uitgevoerd als de ontsteking minimaal 1 jaar rustig is. De kans bestaat dat na de operatie ook in het nieuwe hoornvlies een herpes keratitis ontstaat. De oogarts bespreekt de mogelijkheid van een hoornvliestransplantatie met u als het nodig is.

Terug naar uw eigen oogarts

Het Oogziekenhuis Rotterdam verwijst u terug naar uw eigen oogarts in uw eigen woonplaats, zodra dat medisch verantwoord is. Dit geldt ook voor patiënten die zelf voor een tweede mening naar Het Oogziekenhuis zijn gekomen.

Patiëntenver-eniging

Ook is er een patiëntenvereniging: de Hoornvlies Patiënten Vereniging. Hier kunt u contact maken met andere mensen die hetzelfde hebben meegemaakt en praktische informatie krijgen over uw aandoening. Voor meer informatie kunt u de website van de Hoornvlies Patiënten Vereniging bezoeken via www.oogvooru.nl of bellen naar 030 294 54 44.

Vragen?

Heeft u nog vragen? Schrijf ze op en stel ze tijdens uw volgende afspraak.

U kunt ook bellen met de corneaverpleegkundige via 010 402 33 08, bereikbaar van maandag t/m vrijdag: 10.00 - 11.00 uur.

De corneaverpleegkundige is een verpleegkundige die extra is opgeleid door de cornea-artsen van Het Oogziekenhuis Rotterdam. Zij werken altijd onder supervisie van een cornea-arts en zijn BIG-geregistreerd.

Voor vragen over uw afspraak is de afdeling Cornea bereikbaar van maandag t/m vrijdag: 08.15 - 12.00 en 13.00 - 16.30 uur via 010 402 33 77 of per e-mail via infocornea@oogziekenhuis.nl.

U vindt deze informatie ook op onze website: www.oogziekenhuis.nl.